

กระจกเงา

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

เทศน์เช้า วันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๕๓

ณ วัดสันติธรรมาราม ต.คลองตากค อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ความว่างมันเป็นความว่างนะ แต่ความว่างของเขา เขาต้องเข้าถึงจริง เขาถึงสอนกันได้ แต่ตอนหลังนี่เป็นความว่าง เป็นจินตนาการ เป็นความว่างเพราะเขาคิดว่าเป็นความว่าง มันก็เข้าไม่ถึง ที่นี้หลักการว่า คำว่าหลักการของศาสนาพุทธนี่ ก็เป็นพุทธเหมือนกันแต่มหายาน ในมหายานเขายังแบ่งออกไปอีก อย่างของเรา เช่น ของเราเถรวาทนี่ เราอยู่ใกล้เคียงกับหลักศาสนามากที่สุดนะ จนตอนนี้พระไตรปิฎกของเรานี้เป็นที่เชิดชুমากเลย ใคร ๆ ก็อยากจะมาคัดลอกออกไป ในพระไตรปิฎกของเรานะ

ที่นี้ในพระไตรปิฎกของเรา เราเยี่ยมอยู่แล้ว นี่ทางของเขานี้เป็นนักวิทยาศาสตร์ อย่างเช่นทางวิทยาศาสตร์เขาพิสูจน์นี่ มันเป็นเรื่องโลกกับธรรม เรื่องโลกกับธรรมนะ ที่นี้ถ้าเรื่องโลกกับธรรม ความโลกก็คือความคิดทางวิทยาศาสตร์ ถ้าทางวิทยาศาสตร์ขึ้นมาเนี่ย คนเราจะทิ้งมากเลย เพราะมันพิสูจน์ได้ มันพิสูจน์แล้วจะเห็นว่าวิทยาศาสตร์พิสูจน์แล้วต้องเป็นอย่างนั้น การทำซ้ำ ๆ ซ้ำกัน ๆ กันออกมา มีผลออกมาแล้วถึงเป็นวิทยาศาสตร์ เราก็ทิ้งกันทางวิทยาศาสตร์

แต่วิทยาศาสตร์มันก็เป็นแค่เรื่องของโลกนะ จุดศูนย์หนึ่ง มันเปรียบเหมือนกับว่า กระจกนี้มันเคลือบปรอทเป็นกระจกเงา เรามองกระจกเงาเข้าไปมันจะเห็นภาพของเราทั้งหมดเลย พอเราไปเห็นกระจกเงา มันจะมองเห็นภาพทั้งหมด นี่ไอ้แผ่นเคลือบปรอทที่เคลือบนั้นนะคือตัวตนของเรา คือเรื่องของโลกใจ เรื่องของโลกการพิสูจน์อะไรขึ้นไปแล้วนี่มันต้องมีเรา ตัวตนของเรานี้มันจะยึดมั่นถือมั่น แต่มันมองไม่เห็น ความเห็นทางวิทยาศาสตร์ มันมองไม่เห็นที่เรา รู้ เราต้องการเราจับต้องได้ เราพิสูจน์ได้

นี่ความเห็นอันนี้มันจะตื้นเตื้นมากเลย ความพิสูจน์ได้ แล้วพอหลักการของศาสนาเรา นี้ลึกซึ้งกว่านั้นอีกนะ เขาเข้าถึงธรรมนี้ เรื่องของโลกกับธรรม ถ้าเรื่องของธรรมนะ ทำใจให้สงบเข้าไปนี่ มันมีมาก่อนตั้งแต่สมัยพุทธกาลแล้ว องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปศึกษากับอาพาธดาบส อุทกดาบส สมบัติ ๘ มันก็เหมือนกับกระจกไม่เคลือบปรอท กระจกไม่เคลือบปรอทเรามองเข้าไปสิ เรามองผ่านกระจกไม่เคลือบปรอทไปฝั่งทางนู้นได้ เรามองเห็นสิ่งต่าง ๆ ได้ เพราะกระจกนี้ไม่เคลือบปรอท เพราะมันมองผ่านกระจกไปได้ แต่ก็มีกระจกมันกั้นอยู่

นี่ความไม่เป็นจริง มันมีกระจกกั้นอยู่ ไอ้ตัวกระจกที่กั้นอยู่นี้ มานะทิฐิในตัวคนนี่สำคัญที่สุดเลย ทั้ง ๆ ที่จิตมันสงบ มันสว่างหมด มันว่างหมด ที่ว่าความว่าง ๆ นี้ ความว่างมันมีว่างหลายระดับ ความว่างของความเป็นสมาธิ ความว่างของแผ่นกระจกมันมองไป มันผ่าน ผ่านความยึดมั่นถือมั่นของเราอันหนึ่ง ผ่านความเห็นของเราโดยธรรมชาติอันหนึ่งที่เรามองไม่รู้เรื่อง นี่มันผ่านกระจกไป ความเห็นอันนี้มันเห็นแล้ว มันเห็นด้วยผ่านกระจก คำว่า “ผ่านกระจก” มันต้องมีภาพฝ่ายตรงข้ามถึงมองเห็น ถ้ากระจกนั้นดูในอากาศ มันก็เป็นความว่างออกไป แต่ก็มีกระจกนั้นเป็นเรายึดไว้ มันมีความว่างออกไป จะทำลายแผ่นกระจกนั้นนะ ทำลายอย่างไร

นี่มันเป็นเรื่องที่ว่าแสนมหัศจรรย์ในหลักศาสนาพุทธไง หลักศาสนาพุทธ เห็นไหม มรรค อริยสัจจทางอันเอก มัคโคนี้ งานชอบชอบตรงนี้ไง ชอบตรงทำลายแผ่นกระจก ชอบตรงทำลายตัวตนของเรา ผ่านสิ่งที่ว่ามันต้องเป็นเครื่องเกาะกั้น เป็นกระบวนการ เป็นการปิดกั้นไว้อย่างหนึ่ง เช่น กระจกใส่นี้ เราจะเดินผ่านไปนี่ มันชนเราหน้าแตกกลับมาเลยนะ เราชนแผ่นกระจกนี้ กระจกที่เป็นกระจกนิรภัยด้วยยางยังหนา มันจะทำให้เราสะท้อนกลับมาเลย ไม่สามารถทำลายกระจกแผ่นนี้แตกได้ แต่มันใส มันมองเหมือนกับไม่มี

เพราะอย่างนั้นนะมรรคอริยสัจจถึงย้อนกลับมาตรงนี้ ตรงที่ว่ายกขึ้นมา กาย เวทนา จิต ธรรม มันสำคัญตรงไหน? สำคัญที่ว่า แผ่นกระจกนะมันหลอกใช้ไง อย่างเช่นขั้น ๕ นี้ มนุษย์เรามีธาตุ ๔ ขั้น ๕ ธาตุ ๔ ขั้น ๕ โดยธรรมชาติของมันมันเป็นธรรมชาติอันหนึ่ง แต่เพราะมีตัวตนมีกิเลสไง กิเลสมันอยู่กับในแผ่นกระจกใสนั้นนะ ตัวตนหมายถึงว่าสิ่งที่ปิดกั้นอยู่ นี่แผ่นกระจก

ใสอันนั้นพอไปขวางในอะไรสิ่งนั้นมันต้องแปรสภาพเป็นอย่างอื่นไป ใสความยึดมั่นถือมั่นของเราเนี่ยมันเข้าไปใช้กิเลส กิเลสมันใช้ชั้น ๕ ใส มันใช้ชั้น ๕ ใช้ธาตุ ๔ มันเลยยึดมั่นถือมั่น

ทีนี้เวลาวิปัสสนา มันถึงกลับมาตรงวิปัสสนาในกาย เวทนา จิต ธรรมนี้ เพื่อมาทำลายแผ่นกระจก กระจกใหม่? แผ่นกระจกนั้นทำลายในตัวมันเองไม่ได้ เพราะกิเลสทำลายกิเลสมันไม่ได้ กิเลสกับกิเลสมันยึดมั่นถือมั่น มันพยายามผลักใสออกไป แผ่นกระจกเวลามองไปเนี่ยมันผ่านไปหมดเลย มันว่าไม่มีอะไร แต่ความจริงมันมี แล้วจะทำลายตัวมันเองทำลายไม่ได้ เพราะว่าสิ่งนี้ทำลายไม่ได้ มันเป็นนามธรรมไง สิ่งนี้เป็นนามธรรม

ถึงย้อนกลับมา นี้ ธุดงค์วัตรเอ๋ย วัตรปฏิบัติที่เขาบอกว่า ครูบาอาจารย์เราเนี่ยทำแล้วไม่ถูกต้องตามธรรมวินัย นี้ถูกต้องตามธรรมวินัยหมดเลย ใกล้เคียงกับพระไตรปิฎก พระไตรปิฎกบอกไว้แล้ว ธุดงค์วัตร ๑๓ เห็นไหม วัตร ๑๔ ธุดงค์วัตร ๑๓ นี้ เราใกล้เคียงไว้หมด แต่เขาบอกว่าอันนี้เป็นสัพพัตถปริมาส คือว่าลูปบล่า ความไม่จริงไม่จัง เพราะเขาไม่เคยทำ เขาจะคิดทำลายแผ่นกระจกกันไง ว่าง...มหายาน เห็นไหม เป็นความว่าง เข้าถึงก่อนเลย เข้าถึงความว่าง สุญญตา ว่างหมด ๆ ความว่างหมด มันก็เลยผ่านเข้าไป ๆ

แต่พอผ่านเข้าไปแล้วก็ไปมองเห็น ความมองผ่านแผ่นกระจกเข้าไปมันเหมือนกัน แต่ทิวภูมิมานะไม่ได้ละเหมือนกัน ทิวภูมิมานะความละนะ มันต้องมาละออกโดยสมุจเฉทปหาน ในการวิปัสสนาที่กาย เวทนา จิต ธรรม ทางอันเอก เห็นไหม ต้องมีความว่างอันนั้น ต้องมีความมองไปเห็นแผ่นกระจกนั้นมันถึงเป็นธรรม

แต่ถ้าเป็นวิทยาศาสตร์ มันเป็นโลกหมด วิทยาศาสตร์นั้นมันเป็นกระจกที่เคลือบไว้ด้วยปรอท มันเห็นภาพสะท้อนกลับเลย มันไม่เห็นภาพทะลุออกไป ภาพสะท้อนกลับคือสิ่งที่อยู่ในฝั่งของโลก มองเข้าไปในแผ่นกระจก แผ่นกระจกที่เคลือบปรอทนั้นจะเอารูปอะไรไปผ่านหน้านั้น มันจะมองเห็นภาพสะท้อนกลับมา ๆ วิทยาศาสตร์เป็นอย่างนั้น ภาพสะท้อนกลับมาก็คือสูตรทฤษฎีที่พูดได้ มันไม่ถึงในเรื่องของกรรมไง

ถ้าตามศาสนาพุทธนี้มันลึกซึ้งทางวิทยาศาสตร์ เพราะมันเรื่องของกรรม กรรมมันข้ามภพข้ามชาติ กรรมมันให้ผลต่อไป แม้แต่เกิดมานี้ วาสนาบารมีไม่เหมือนกัน เพราะกรรมให้ผลมา กรรมอันนี้ให้ผลมา กรรมอันนี้มันถึงว่า มันย่อยสลายผ่านแผ่นกระจกไป อยู่ตรงข้ามระหว่างภพชาติ แล้วย่อยภพชาติไป ฉะนั้นถึงว่าเวลาวิปัสสนาออกไปแล้วนะ บุญเพนิวาสนาสุติญาณย้อนอดีตชาติได้ จูตูปปาตญาณนี้รู้ว่าสัตว์เกิดแล้วไปไหน

นี่กรรมมันให้ผล มันตามผลตามขนาดนั้น ตามผลทำเข้าไป เรื่องของกรรมอยู่ในศาสนา พระพุทธเจ้าถึงว่าให้เชื่อกรรมไง เชื่อกรรม กรรมนี้เป็นผล ที่นี้ให้เชื่อกรรมก็ต้องสาวไปหาเหตุ ในอริยสัจ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค มีทุกข์ต้องสาวไปหาสมุทัย ไปแก้ที่สมุทัย อันนี้เหมือนกัน เชื่อกรรมต้องสาวไปหาเหตุ การสร้างกรรมมาไง ใครสร้างกรรมมา ใครเป็นคนสร้าง

นี่แผ่นกระจกใสอยู่ตรงนั้น มันรวบรวมข้อมูลอยู่ในผ่านแผ่นกระจกใส มันผ่านภพชาติ มันผ่านแผ่นกระจกใส คือจิตเดิมแท้นี้ส่องใส แผ่นกระจกใสนี้มันไปรวมข้อมูล เห็นไหม เป็นรวมข้อมูลได้ ทุกอย่างมันเป็นวัตถุที่จับต้องได้ แต่ถ้ามันเป็นสุญญากาศนี้มันจับต้องอะไรไม่ได้ แผ่นกระจกนั้นถึงมีข้อมูลทั้งหมด ภพชาติต้องซบลงไปทีแผ่นกระจกใสที่นั่น นี่พอเข้าถึงแผ่นกระจกใสที่นั่นนะ นี่เรื่องของนามธรรมเริ่มเกิดขึ้น เกิดขึ้นหมายถึงจิตที่นั่นส่องใส ว่างหมด มองเห็นหมด

แต่มันต้องทำลายตรงนี้ ทำลายตรงสิ่งที่แผ่นกระจกใสนี้ แผ่นกระจกใสที่นั่นมันเป็นตัวนามธรรม ตัวจิต ตัวรับข้อมูล ตัวรับข้อมูลระหว่างข้ามภพข้ามชาติ ตัวรับของกรรม กรรมสะสมตรงนั้น ถึงเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบารมีธรรม เห็นไหม เป็นพระอรหันต์เหมือนกัน แผ่นกระจกใสตัวนั้นโดนทำลายแล้วเป็นนามธรรมทั้งหมด ทำลายออกไปเลย แผ่นกระจกใสตัวนั้นไม่มี คือจิตเดิมแท้นี้ส่องใส จิตเดิมแท้นี้เป็นผู้ข้ามพ้นกิเลส ความส่องใสอันนี้ข้ามพ้นจากกิเลสไป ความส่องใสที่นั่นก็ไม่มี พอสิ่งที่ไม่มีนี้ข้ามพ้นไป

นี่มันหมดออกไปตรงนั้นไง นี่เรื่องของศาสนา แผ่นกระจกใสที่นั่นก็ต้องทำลาย แต่พอทำลายแล้วมันเข้าใจ เพราะเราเป็นคนทำลายเอง แล้วแผ่นกระจกใสคือกระจกใสอยู่ในจิตของทุก

ๆ ดวง ทุก ๆ ดวงมีสิ่งนี้อยู่ นี่พอเข้าไปถึงตรงนี้มันถึงเป็นความว่างหมด ความว่างอันนี้เป็นความว่างของสัมมาสมาธิ ความเป็นสัมมาสมาธินี้ แล้วอาการของขั้น ๕ นั้นเป็นอาการของขั้น ๕ ไป

นี่ขั้น ๕ มีอยู่ในการปกครองของอันนี้ มันถึงได้ควบคุมไว้ เป็นความคิดในทรงขัง ถ้าไม่ได้ทำลายแผ่นกระจกใส่นี้ แผ่นกระจกใสนี้ก็เป็นห้องขึ้นมา มันก็เป็นห้องควบคุมจิตให้อยู่ในนั้น ที่นี้ความคิดถ้าไม่ได้ทำลายแผ่นกระจกนี้ ความคิดนั้นเป็นความคิดในทรงขัง ความคิดของขั้น ๕ ใจ ขั้น ๕ ยังโดนควบคุมไว้โดยแผ่นกระจกใส่นี้ ความคิดมันถึงเป็นความคิดของโลก ความคิดทั่ว ๆ ไปวนเวียนไป มันต้องทำลายตรงนี้ด้วยวิปัสสนาญาณใจ ในวิปัสสนาญาณ ในกาย ในเวทนา ในจิต ในธรรม ด้วยอริยมรรคนี้

นี่ละศาสนาพุทธ ประเสริฐประเสริฐตรงนี้ นี่ไม่มี พระพุทธเจ้าประทานไว้ตลอดว่าไม่มี “สุภัทธะ เชออย่าถามให้มากไปเลย ในลัทธิศาสนาต่าง ๆ ไม่มีมรรค” เขาไม่เคยมีมรรคอันนี้เลย มรรคอันนี้เขาก็ไม่มี แล้วชื่อเรียกมันมาจากไหน แม้แต่เหตุที่จะสาวไปหาผล วิบากที่เป็นผล ที่ควบคุมได้ เห็นไหม แม้แต่แผ่นกระจกใสเขาก็ไม่เคยเห็น แล้วแผ่นกระจกที่เคลือบปรอทเขาก็ไม่เคยเห็น แต่พระพุทธเจ้าชี้ให้เห็นหมดเลย

นี่ถ้าเป็นวิทยาศาสตร์นั้นมันจะเป็นแบบแผ่นกระจกที่มีเคลือบด้วยปรอท ถ้าเป็นนามธรรมจะเป็นแผ่นกระจกใสที่มีอยู่แล้ว เพราะว่าพระพุทธเจ้าเคยไปเรียนกับอาฬารดาบส คือความสงบ ความว่างมันมีอยู่โดยธรรมชาติของมัน สัมมาสมาธิมีอยู่ในโลกนี้โดยดั้งเดิม แต่ไม่มีใครสามารถจะผ่านตรงนี้ได้ อัญญาโกณฑัญญะนี่เป็นพราหมณ์ทั้ง ๘ พราหมณ์ทั้ง ๘ นี่ศึกษาทางโลกมาทั้งหมดแล้ว จำได้หมดขนาดว่ากษัตริย์ตั้งให้เป็นพราหมณ์ เป็นผู้ที่รอบรู้ เป็นผู้พยากรณ์ต่าง ๆ จำลัทธิ จำความเชื่อ จำตำราได้ทั้งหมด แต่ก็ยังต้องรองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าออกปฏิบัติ ต้องร้อออกแสวงหาโมกขธรรม แสวงหาแล้วยังตามออกไปอุปัฏฐากอีก ๖ ปี จนละทิ้งออกมา

นี่คนที่ เป็นวิทยาศาสตร์ วิทยาศาสตร์สมัยนั้นก็มียังนั้น คุณหมอชีวกลศาสตร์ผ่าสมองคนได้ตั้งแต่ ๒,๕๐๐ ปีมาแล้ว หมอชีวกลศาสตร์ก็ทำได้ วิทยาศาสตร์มันเจริญมาแล้ว แต่เราไม่มีใครจดจารึกมา ไม่มีใครจับช้อนออก คือว่าจำมาเป็นวิทยาการลงมาจนถึงในสมัยปัจจุบัน แต่สมัยปัจจุบันนี้ฟัง

มาคิดได้เมื่อในยุคของ ๑๐๐ ปีนี้เอง ตั้งแต่มีเครื่องจักรกล ตั้งแต่มีเครื่องจักรไอน้ำขึ้นมา นี่เปลี่ยนโลกเป็นอีกหน้าหนึ่ง

นี่มันมีอยู่โดยสัจจะความจริง แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้มาตัดออก ถึงว่า ศาสนาพุทธประเสริฐ ประเสริฐจริง ๆ ประเสริฐมหาศาลเลย ขนาดว่าอัญญาโกณฑัญญะ นักวิทยาศาสตร์ ถ้าพูดถึงเป็นนักวิทยาศาสตร์ก็เป็นนักวิทยาศาสตร์ในสมัยพุทธกาลได้คนหนึ่ง ก็ไม่สามารถเอาตัวพันได้ ต้องรอกองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าออกแสวงหาโมกขธรรม แล้วก็ รอรอมรรคอันนี้ไง

นี่พระพุทธเจ้าประเสริฐตรงนี้ เอก พระพุทธเจ้าเกิดได้องค์เดียว ศาสนานี้พระพุทธเจ้าจะ เกิดได้หนึ่งเดียวเท่านั้น ไม่มีซ้อนกัน นี่เพราะขึ้นมา ถึงศึกษาหลักการวิชาการในอริยสัจ ในมรรค ในมัคโคทางเดินอันนั้น ถึงประทานเอาไว้ไง ประทานเอาไว้แล้วนี่ มันถึงผ่านทั้งโลกกับกรรม ผ่านทั้งกระจกที่เคลือบปรอทนั้น เป็นวิทยาศาสตร์ กับกระจกที่ว่าเป็นกระจกใสก็ต้องผ่านทั้งหมด

ถ้าไม่ผ่านแล้วนี่ ทุกอย่างเป็นนิจจัง เห็นไหม แล้วก็ปัดตา สิ่งที่เป็นอัตตาอยู่ แล้วก็ต้อง มาเป็นอนัตตาคือความแปรสภาพ ฉะนั้นอัตตาและอนัตตานี้ กระจกที่เคลือบปรอทและกระจกใส ต้องทิ้งทั้งหมดไป สพุเพ ฐมมา อนตฺตา ธรรมที่เคลื่อนตัวไป ธรรมที่จับเคลื่อนจิตนี้ให้บริสุทธิ์ ธรรมที่จับเคลื่อนใจ ในมรรคนี้จับเคลื่อนไป ในวิปัสสนานี้จับเคลื่อนไปให้บริสุทธิ์ออกมาได้ ต้องทิ้ง ถ้าไม่ทิ้งมันก็ติดอยู่ตรงนั้น แผ่นกระจกใสวางหน้าอยู่จะเดินไปได้อย่างไร มันต้อง ทำลายออกทั้งหมด

แต่การทำลายทุกคนจะสงวน คนที่ทำลายกิเลสมันไม่กล้าทำ เพราะกิเลสคือเรา เราคือ กิเลสอยู่ภายใน แต่ถ้าทำลายกิเลส ทำลายเราทั้งหมด มันพอทำลายได้ พอทำลายทั้งหมดมันก็จบ ไป ถึงจะรู้อันนี้ ถึงจะเข้าไปอ้ออันเดียวกับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไป ถึงจะเข้าใจเรื่อง ศาสนาอันเอก ศาสนาเราประเสริฐมาก ไม่ใช่ศาสนาด้วยการหลอกเอาอย่างที่เขาเป็นอยู่ เอวัง